

Reglament de funcionament de l'Ombudspeson del Sistema CERCA

Juny 2023

Antecedents

El Codi de conducta CERCA, aprovat l'any 2018, estableix literalment, en el punt 7, les consideracions següents referents a l'Ombudsperson:

«Coordinació amb la Institució CERCA i amb l'Ombudsperson de CERCA.

Els centres CERCA, bé en la figura del seu director, o bé, si escau, en la figura de qualsevol altra persona que porti a terme l'activitat professional al centre, es comprometen a informar la Institució CERCA de l'existència d'un conflicte d'integritat científica que sigui prou rellevant en el moment inicial en què es generi i, paral·lelament, elevar-lo a l'Ombudsperson de CERCA, amb paràmetres de confidencialitat estricta i de respecte envers les persones que suposadament hi estiguin implicades. Aquests casos rellevants poden ser casos que tinguin a veure amb la revisió o la retractació d'articles i que puguin derivar en mesures disciplinàries o que impliquin la direcció o la gerència del centre.

L'Ombudsperson de CERCA s'ha de crear d'acord amb aquesta finalitat i ha de tenir un caràcter independent i neutre, i també la capacitat de proposar solucions no vinculants perquè les discuteixi i aprovi l'òrgan de govern del centre CERCA implicat. La Institució CERCA i l'Ombudsperson també poden actuar d'ofici. L'Ombudsperson pot crear comissions ad hoc de consulta i sol·licitar l'assessorament o la coordinació de l'òrgan de la Generalitat de Catalunya que tingui la responsabilitat de resoldre les qüestions d'integritat científica.

En el cas de les col·laboracions internacionals, cal cercar la col·laboració dels diferents organismes nacionals en la solució del problema que s'hagi plantejat i s'han d'aplicar els principis de la declaració Montreal Statement on Research Integrity in Cross-Boundary Research Collaborations.»

 Declaració de Montreal

Àmbit d'aplicació i sol·licitants

L'actuació de l'Ombudsperson de CERCA ha de contribuir a complir el Codi de conducta CERCA, prevenir irregularitats en el sistema CERCA i proporcionar als joves investigadors un marc de confiança en el compliment de les normes.

Es poden elevar a l'Ombudsperson casos que facin referència a discrepàncies entre investigadors, conflictes i qüestions sobre integritat, males pràctiques científiques o incompliment del Codi de conducta CERCA.

Quan, dins de cada centre CERCA, es consideri que el cas necessita una investigació més profunda, lliure de conflicte d'interès, aleshores es pot derivar a l'Ombudsperson de CERCA, que ha d'actuar amb el principi de neutralitat entre totes les parts implicades. Això inclou, per exemple, casos en què la direcció del centre estigui implicada, casos en què hi hagi diversos centres CERCA implicats, casos especialment greus, etc. Tanmateix, cal que l'Ombudsperson del centre CERCA hagi revisat abans el cas i n'hagi emès un informe amb caràcter preliminar.

L'Ombudsperson de CERCA s'ha d'inhibir en la seva actuació quan ja hi hagi altres instàncies o institucions que actuïn sobre la mateixa qüestió. Tampoc no ha d'actuar si els fets són investigats judicialment.

Pot ser sol·licitant de l'actuació de l'Ombudsperson de CERCA qualsevol persona física que treballi en algun centre del sistema CERCA, així com les direccions dels centres CERCA o terceres parts que puguin estar implicades en alguna qüestió relacionada amb l'activitat d'un centre CERCA.

Excepcionalment, en casos de gran transcendència i que afectin més d'un centre del sistema CERCA, l'Ombudsperson de CERCA pot transferir el cas al CIR-CAT, Comitè per a la Integritat de la recerca a Catalunya, informant-ne oportunament el centre i les persones implicades.

Procediment i documentació

1. La Institució CERCA actua com a secretaria tècnica de l'Ombudsperson de CERCA amb paràmetres de confidencialitat estricta.
2. L'actuació de l'Ombudsperson de CERCA ha de ser confidencial també quan la resolució d'un conflicte en un centre CERCA s'hagi resolt amb èxit per la via del diàleg. En aquest cas, no s'ha de reportar a cap instància. Tanmateix, si el cas revela indicacions clares d'una possible conducta desviada, s'ha d'iniciar una investigació i el posterior informe de l'Ombudsperson, que s'ha de presentar a l'òrgan de govern del centre CERCA en qüestió. Aquest òrgan ha de decidir, si escau, les mesures que cal prendre.
3. Les consultes o notificacions s'han d'adreçar per escrit i per correu electrònic a l'Ombudsperson de CERCA, per via del director de la Institució CERCA, que ha de fer l'acusament de recepció en el termini màxim d'una setmana. El contingut ha d'estar prou substanciat per permetre iniciar una investigació, si escau. No s'accepten escrits anònims.

Sota qualsevol circumstància, s'ha de guardar confidencialitat sobre la identitat de la persona alertadora que emeti l'escrit, i s'ha de vetllar perquè no pateixi cap mena de conseqüència negativa en la seva carrera científica i professional en les etapes inicials del procediment.

Si la consulta o denuncia és anònima, s'ha d'acceptar provisionalment. Amb tot, un cop iniciada la investigació, la persona ha de desvelar la seva identitat en un marc de confidencialitat.

4. D'acord amb el punt anterior, s'inicia la fase de filtratge preliminar (pre-screening), en què l'Ombudsperson considera, si escau, l'acceptació del cas depenent de l'abast de la consulta. En aquesta fase es pot sol·licitar més informació a les diferents parts implicades en el cas. Si la informació sol·licitada per l'Ombudsperson no és lliurada en un termini màxim de 10 dies, s'entén que la consulta ha finalitzat. La persona alertadora pot demanar, de manera expressa, la finalització de la investigació en qualsevol moment.

5. S'ha de requerir el consentiment exprés de la persona alertadora en cas que calgui consultar externament altres persones o institucions. Només hi pot aparèixer de nou en la resolució final, en cas de ser-ne una part implicada.
6. Quan s'iniciï una investigació, el centre CERCA en qüestió ha d'aportar la documentació següent:
  - a. Alegacions de la persona acusada o de les diferents parts implicades.
  - b. Informe de la direcció del centre CERCA, excepte en cas que sigui una part directament implicada en la denúncia.
  - c. Informe final de l'Ombudsperson del centre CERCA, en cas que n'hi hagi, o documentació equivalent sobre la mediació, si escau. És un requisit de l'Ombudsperson de CERCA que, abans de considerar el cas, hi hagi hagut intents de mediació en l'àmbit del centre CERCA. En cas que el director o l'Ombudsperson del centre estiguin directament implicats en la denúncia, no cal complir aquest punt.
  - d. Normatives principalment internes del centre CERCA que estiguin relacionades amb la qüestió que es planteja.
7. Si la documentació que s'aporta resulta insuficient, l'Ombudsperson de CERCA pot demanar més informació i documentació a totes les parts o emprendre les accions que consideri oportunes per resoldre el cas.
8. L'Ombudsperson de CERCA es pot fer ajudar o aconsellar per experts, o pot crear un comitè ad hoc que contribueixi a la resolució del cas.
9. Com a mesura de transparència, totes les parts implicades han de ser informades de la proposta de resolució del cas per part de l'Ombudsperson de CERCA, i de les mesures que, si escau, prengui l'òrgan de govern del centre CERCA.

10. L'Ombudsperson de CERCA es pot inhibir i traspasar el cas al CIR-CAT quan hi hagi raons que ho aconsellin, com per exemple la implicació en el cas de diverses institucions catalanes més enllà dels centres CERCA, o quan, per la gravetat o complexitat del cas, sigui aconsellable una anàlisi per part d'una instància diferent de l'Ombudsperson de CERCA. En aquest supòsit, se n'ha d'informar les parts implicades i l'Ombudsperson no pot emetre cap resolució final.
11. Si alguna de les parts trenca la confidencialitat, l'Ombudsperson es reserva el dret de replantejar el curs del procediment.
12. Un cop l'any, l'Ombudsperson s'ha d'adreçar a la presidència de CERCA i, de manera confidencial, presentar un breu informe de l'activitat de l'any.

Resolució

L'Ombudsperson de CERCA ha de resoldre els casos en un termini màxim de sis mesos des de l'acusament de recepció enviat al sol·licitant.

En cas d'una resolució positiva i amigable, el cas no transcendeix a cap instància i només hi ha una resolució de l'Ombudsperson de CERCA amb un informe estrictament intern, en l'àmbit de la Institució CERCA i l'Ombudsperson.

En la resta de casos, la resolució de l'Ombudsperson ha de constar d'un informe que s'ha de presentar a l'òrgan de govern del centre o centres CERCA implicats, per valorar les mesures que cal prendre.

Institució CERCA
Via Laietana, 2
08003 Barcelona
cerca.cat